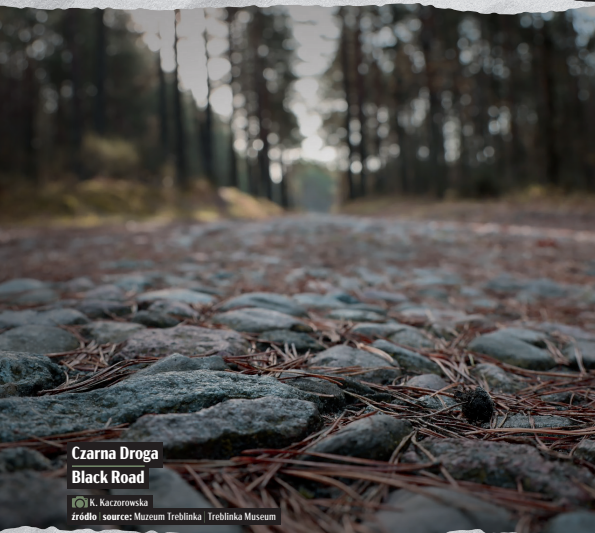

CZARNA DROGA I ŻWIROWNIA W MIEJSCU PAMIĘCI TREBLINKA

THE BLACK ROAD AND THE GRAVEL PIT AT THE TREBLINKA MEMORIAL SITE

Czarna Droga

Black Road

źródło / source: Muzeum Treblinka / Treblinka Museum

Żwirownia

Gravel Pit

źródło / source: Muzeum Treblinka / Treblinka Museum

K A T A L O G W Y S T A W Y
E X H I B I T I O N C A T A L O G U E

**CZARNA DROGA
I ŻWIROWNIA
W MIEJSCU PAMIĘCI
TREBLINKA**

**THE BLACK ROAD
AND THE GRAVEL PIT
AT THE TREBLINKA
MEMORIAL SITE**

K A T A L O G W Y S T A W Y
E X H I B I T I O N C A T A L O G U E

BUDOWA CZARNEJ DROGI

CONSTRUCTION OF THE BLACK ROAD

Określenie Czarna Droga ukształtowało się po II wojnie światowej. Geneza nazwy tej drogi wiąże się z wizytą na terenach poobozowych Wasilija Grossmana, korespondenta wojennego Armii Czerwonej. Opisał ją w następujących słowach:

„Droga ta była czarna od popiołu jak wstęga żałobna. Koła samochodów w szczególny sposób rzeziły na niej i kiedy nią jechałem, przez cały czas słyszałem spod kół smutny szmer – cichy jak nieśmiała skarga”.

W. Grossman, *Treblinka* [w:] *Czarna Księga*, red. I. Erenburg, W. Grossman, Warszawa 2020, s. 703.

W relacjach byłych więźniów i innych świadków była to droga łącząca dwa niezależnie od siebie funkcjonujące obozy w Treblince. Powstała w 1942 r. Do jej budowy zmuszono więźniów Obozu Pracy Treblinka I, a do jej wykonania zostały użyte m.in. polne kamienie przywożone przez rolników w ramach obowiązkowych kontyngentów. W niektórych miejscach do dziś zachował się oryginalny kształt i sposób brukowania.

The term Black Road emerged after the Second World War. Its origin is linked to a visit to the former camp grounds by Wasilij Grossman, a war correspondent for the Red Army. He described the road in the following words:

“The ashes made the road black as a mourning ribbon. Car wheels made a peculiar swishing sound as they rolled over his road. When I travelled this way I kept hearing that mournful swoosh coming from beneath the wheels like a low, timid plaint”.

source: W. Grossman, “The Treblinka Hell”, Moscow, 1946.

According to testimonies from former prisoners and other witnesses, this road connected two independently operated camps in Treblinka. It was built in 1942 by prisoners from the Treblinka I Labour Camp, who were forced to carry out the construction. Fieldstones were among the materials used, delivered by local farmers as part of compulsory quotas. In some places, the original structure and paving method have been preserved to this day.

Fragmenty Czarnej Drogi
Fragments of the Black Road

 K. Kaczorowska

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

MACEWY

MATZEVOT

Do budowy Czarnej Drogi Niemcy wykorzystali również fragmenty nagrobków żydowskich (macew), pochodzących ze zniszczonego cmentarza żydowskiego. Wiele z nich zostało użytych jako krawężniki wzmacniające konstrukcję drogi. Najbardziej widoczne macewy zostały wyjęte z nawierzchni i umieszczone na pierwszej ekspozycji w Muzeum Treblinka. Ze względu na historyczny charakter drogi Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2024 r. podjęło decyzję o wstrzymaniu na niej ruchu dla pojazdów mechanicznych.

The Germans also used fragments of Jewish tombstones (matzevot), originating from a destroyed Jewish cemetery, in the construction of the Black Road. Many of these fragments were used as kerbstones to reinforce the structure of the road. The most visible matzevot were removed from the surface and placed in the first exhibition at the Treblinka Museum. Due to the historical significance of the road, in 2024 the Ministry of Culture and National Heritage decided to prohibit motor vehicle traffic on it.

Fragmenty nagrobków żydowskich eksponowane na wystawie w Muzeum Treblinka
Fragments of Jewish tombstones displayed in the exhibition at the Treblinka Museum

© K. Kaczorowska

źródło source: Muzeum Treblinka Treblinka Museum

„Tu spoczywa – [Pe nun]” górny napis.
Odczytana inskrypcja na macewie dotyczy dobrej kobiety
dbającej o domowe ognisko: „Estera Gitel – kobieta skromna,
która dobrze postępowała i dobrze wyglądała,
cóрка Mordechaja, umarła przed ojcem,
żona Rabina Dawida z miejscowości Salów.
Zmarła 26 miesiąca tamuz (lipiec) 5676 lub 5671 (1916 lub 1911)”.

“Here lies – [Pe Nun]” – inscription at the top.
The deciphered inscription on the matzevah refers to
a good woman who cared for her home:
“Estera Gitel – a modest woman, who acted well
and looked well, daughter of Mordechai, who died before
her father, wife of Rabbi David from the town of Salów.
She died on the 26th day
of the month of Tammuz, in the year 5676 or 5671 (1916 or 1911)”.

K. Flażyński

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Zachowany fragment rozpoczyna się od słów: „Kobieta dzielna, skromna...”.
Z treści odczytanej inskrypcji wynika, iż odgrywała ona istotną rolę w miejscowym społeczeństwie,
stąd rzadko stosowane określenie „dzielna” w stosunku do kobiety. Natomiast niepolamane
świeczki na menorze świadczą o tym, że kobieta zmarła w podeszłym wieku.

The preserved fragment begins with the words: “A brave, modest woman...”.
The content of the deciphered inscription indicates that she played an important role
in the local community, which explains the rarely used term “brave” in reference to a woman.
The unbroken candles on the menorah suggest that she died at an old age.

K. Kaczorowska

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Odczytana inskrypcja na macewie: „(...) nasz drogi ojciec”.
Zachowany napis na księdze to „Księga Psalmów”.

The deciphered inscription on the matzevah reads:
“[...] our dear father”. The preserved text on the book
is “Book of Psalms”.

K. Kaczorowska

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

CZARNA DROGA W BADANIACH NAUKOWYCH

RESEARCH ON THE BLACK ROAD

Najnowsze badania podjęte w obrębie Czarnej Drogi miały na celu zlokalizowanie i zliczenie macew użytych do jej budowy. Prace rozpoczęto od wykonania zdjęć drogi z drona. Na obszarze 1,5 km zauważono widoczne pozostałości nagrobków. Następnie sporządzono dokumentację fotograficzną i opisową odnalezionych fragmentów macew. Dla niektórych wykonano modele 3D z zastosowaniem technologii LiDAR.

Wyniki badań pomogą w przyszłości podjąć decyzję, które części drogi trwale należy wyłączyć z użytku. Działania badawcze i konserwatorskie zostały zrealizowane przez Politechnikę Warszawską przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dziś Czarna Droga stała się symbolem pamięci o Ofiarach Treblinki.

The most recent research conducted along the Black Road aimed to locate and count the matzevot used in its construction. The project began with drone photography of the road. Visible remnants of tombstones were identified along a 1.5 km stretch. Next, photographic and descriptive documentation of the discovered fragments was created. For some of them, 3D models were produced using LiDAR technology. The research findings will support future decisions about which sections of the road should be permanently closed to traffic.

The research and conservation work was carried out by the Warsaw University of Technology with the support of the Ministry of Culture and National Heritage. Today, the Black Road stands as a symbol of remembrance for the Victims of Treblinka.

Fragmenty macew znajdujących się w Czarnej Drodze Fragments of matzevot found in the Black Road

K. Kaczorowska

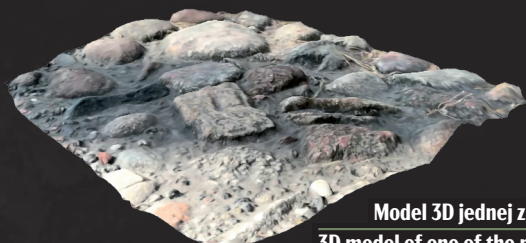
źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Prace badawcze na terenie
Czarnej Drogi
Research work conducted
in the area of the Black Road

K. Flażyński

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Model 3D jednej z macew w tzw. Czarnej Drodze
3D model of one of the matzevot in the so-called Black Road

S. Różycki, źródło | source: S. Różycki

ŻWIROWNIA

GRAVEL PIT

Przed II wojną światową żwirownia była częścią spółki „Lubelskie Kopalnie Granitu i Żwiru”. Już wówczas doprowadzono do niej tory kolejowe.

Podczas okupacji niemieckiej starosta sokołowski Ernst Gramss przejął kopalnię i wykorzystał bogactwo tego terenu w piasek i żwir do utworzenia spółki betoniarskiej. W sąsiedztwie, z jego inicjatywy powstał Obóz Pracy Treblinka I. Więźniów osadzonych w obozie wykorzystywano jako tanią siłę roboczą do pracy w żwirowni. Cały teren był patrolowany przez wachma-

Before the Second World War, the gravel pit was part of the “Lublin Granite and Gravel Mines” Company. Even at that time, a railway track had been built to reach the site.

During the German occupation, the Sokołów district governor, Ernst Gramss, took control of the quarry and used the area’s rich deposits of sand and gravel to establish a concrete company. At his initiative, Treblinka I Labour Camp was established nearby. Prisoners held in the camp were exploited as cheap

Punkt widokowy przy Żwirowni
Viewing platform at the Gravel Pit

📷 K. Kaczorowska

źródło source: Muzeum Treblinka Treblinka Museum

nów, głównie pochodzenia ukraińskiego. Według okolicznych mieszkańców żwirownię zawiadywali „volksdeutsche z poznańskiego”. Byli odpowiedzialni za prawidłowe funkcjonowanie i realizację zamówień. Zatrudnieni w niej byli również pracownicy wolnonajemni. Na jej terenie dochodziło do brutalnego traktowania pracujących więźniów i do zabójstw.

Po wojnie została ona włączona do upamiętnienia terenów poobozowych. Wybudowano punkt widokowy i posadowiono betonową tablicę z napisem: „Żwirownia miejsce niewolniczej pracy”.

labour in the gravel pit. The entire area was patrolled by guards, mainly of Ukrainian origin. According to local residents, the gravel pit was managed by Volksdeutsche from the Poznań region. They were responsible for its proper functioning and fulfilling orders. Civilian workers were also employed there on a free-hire basis. Prisoners working there were treated brutally, and killings also took place on the premises.

After the war, the site was incorporated into the memorial area. A viewing platform was built, and a concrete plaque was placed with the inscription: „Żwirownia miejsce niewolniczej pracy” [Gravel Pit – place of slave labour].

Współczesny teren Żwirowni
The present-day area of the Gravel Pit

 K. Kaczorowska
źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

RAMPA

THE PLATFORM

Na terenie żwirowni znajdowała się rampa, gdzie przeładowywano żwir z wagoników (koleb) kolejki wąskotorowej, która funkcjonowała w kopalni, na odkryte wagony towarowe (lory). Zadaniem więźniów obozu pracy było ręczne wydobywanie żwiru i ładowanie go do koleb. Grupa robotników najemnych odpowiedzialna była za obsługę kolejki wąskotorowej i przeładunek. Również więźniarki zmuszone były do pracy na rampie przy rozładunku kierowanych tu wagonów z przedmiotami przywożonymi z frontu do sortowni, żywnością oraz węglem.

Within the gravel pit area, there was a ramp used for transferring gravel from the narrow-gauge railway wagons (tubs) used in the quarry to open freight wagons. Prisoners from the labour camp were tasked with manually extracting the gravel and loading it into the tubs. A group of hired workers was responsible for operating the narrow-gauge railway and managing the transfer process. Female prisoners were also forced to work on the ramp, unloading wagons that arrived from the front, carrying items for sorting, food supplies, and coal.

„Tam podjeżdżały wagony z odzieżą, żywnością i węglem a więźniowie rozładowywali. Ta praca latem była bardzo dobra, była poza drutami obozu, prawie jak na wolności”.

Fragment relacji Ireny Jancewicz, więźniarki Obozu Pracy Treblinka I
źródło: archiwum rodzinne udostępnione przez Ewę Iwanowską

“Wagons carrying clothing, food, and coal would arrive there, and the prisoners would unload them. This work, especially in summer, was very good – it was outside the camp’s barbed wire, almost like being free”.

Excerpt from the testimony of Irena Jancewicz, prisoner of the Treblinka I Labour Camp
source: family archive provided by Ewa Iwanowska

Pozostałości rampy przeładunkowej na Żwirowni
Remains of the loading ramp at the Gravel Pit

 K. Kaczorowska

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Widok rampy przeładunkowej
View of the loading ramp

 P. Tolwiński

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Żydowski więzień Obozu Pracy Treblinka I. Trafił do obozu z getta w Sokołowie Podlaskim. Przebywał około 20 miesięcy w obozie. Pracował na żwirowni przy załadunku żwiru oraz jako zegarmistrz wewnątrz obozu. Uciekł podczas pracy przy naprawie torów kolejowych. Po wojnie wyemigrował do Izraela.

Jewish prisoner of the Treblinka I Labour Camp. He arrived at the camp from the Sokołów Podlaski ghetto. He spent approximately 20 months in the camp. He worked in the gravel pit loading gravel and as a watchmaker inside the camp. He escaped while working repairing railway tracks. After the war, he emigrated to Israel.

źródło: Zdjęcie udostępnione z archiwum rodzinnego przez Netę Melech
source: Photo provided by Neta Melech from the family archive

Chaim Rubin

NIEWOLNICZA PRACA

SLAVE LABOUR

W żwirowni pracowało około 400 więźniów. Trafiali tu zazwyczaj nowo przyjeźdźcy do Obozu Pracy Treblinka I. Praca trwała co najmniej 10 godzin w systemie trójkowym, czyli trzech więźniów do jednej koleby. Nadzorująca więźniów załoga obozu wyróżniała się okrucieństwem. W tym miejscu rozglądanie się było uznawane za próbę ucieczki. Ciężka praca, głód i terror powodowały, że więźniowie szybko opadali z sił. Chorzy i wycieńczeni umierali lub byli zabijani przez esesmanów.

Around 400 prisoners worked in the gravel pit. They were usually newly imprisoned to the Treblinka I Labour Camp. The work lasted at least 10 hours a day and was carried out in groups of three prisoners per tub. The camp staff supervising the prisoners were known for their cruelty. Looking around was treated as an attempted escape. Hard labour, hunger, and constant terror quickly exhausted the prisoners. Those who were ill or too weak would die or be killed by the SS guards.

„Kiedy wracaliśmy ze żwirowni na obiad do obozu, każdy z nas musiał wziąć ze sobą duży kamień. Kamienie składaliśmy w obozie, nieopodal niemieckiego baraku. Przed powrotem do kopalni byliśmy ustawiani czwórkami i liczeni. Podczas liczenia prawie zawsze byliśmy bici kijem lub batem”.

Fragment relacji Edwarda Sypko, więźnia Obozu Pracy Treblinka I
Źródło: Muzeum Treblinka

“When we returned from the gravel pit to the camp for lunch, each of us had to carry a large stone. We stacked the stones in the camp, near the German barrack. Before going back to the quarry, we were lined up in groups of four and counted. During the counting, we were almost always beaten with sticks or whips”.

Excerpt from the testimony of Edward Sypko, prisoner of the Treblinka I Labour Camp
source: Treblinka Museum

Droga prowadząca z Obozu Pracy do Żwirowni
Road leading from the Labour Camp to the Gravel Pit

źródło source: Muzeum Treblinka Treblinka Museum
 K. Kaczorowska

Kamienie przynieszone przez więźniów z miejsca pracy na Żwirowni
Stones brought by prisoners from their place of work at the Gravel Pit

źródło source: Muzeum Treblinka Treblinka Museum
 K. Kaczorowska

ŻWIROWNIA W RELACJACH WIĘŹNIÓW

THE GRAVEL PIT IN PRISONERS' TESTIMONIES

**Marian
Kobyliński**

źródło source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

„Za kradzież chleba trafiłem z komanda pracującego w kuchni do komanda pracującego w żwirowni. Wtedy dopiero poznałem, co znaczy trud ciężkiej pracy. Co znaczy przede wszystkim głód. Głód, który robi z człowieka zwierzę rzucające się na wszystko. Czasami przy wybieraniu żwiru zdarzało się znaleźć robala lub ślimaka, którego się natychmiast zjadało”.

Fragment relacji Mariana Kobylińskiego, więźnia Obozu Pracy Treblinka I
źródło: Muzeum Treblinka

“For stealing bread, I was transferred from the kitchen kommando to the gravel pit kommando. That's when I truly learned what hard labour meant. Above all, I learned what hunger meant. Hunger that turns a human being into an animal, lunging at anything. Sometimes, while digging through the gravel, you'd find a bug or a snail – and you'd eat it immediately”.

Excerpt from the testimony of Marian Kobyliński, prisoner of the Treblinka I Labour Camp
source: Treblinka Museum

**Zdzisław
Makowski**

źródło source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

„Ze żwirowni z dołu wynosiliśmy kamienie na górę i wtedy było „polowanie” na więźnia, który źle pracował i dostał łanie. Ja dostałem 10 łopat, [...] bo źle pracowałem”.

Fragment relacji Zdzisława Makowskiego, więźnia Obozu Pracy Treblinka I
źródło: Muzeum Treblinka

“We carried stones up from the bottom of the gravel pit, and that's when there was a “hunt” for a prisoner who wasn't working well – and he'd get a beating. I got ten blows with a shovel [...] because I didn't work well”.

Excerpt from the testimony of Zdzisław Makowski, prisoner of the Treblinka I Labour Camp
source: Treblinka Museum

Zygmunt Chłopek

źródło source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

„Ja na żwirowni wytrzymałem ponad dwa miesiące. Wreszcie jednego popołudnia współtowarzysze niedoli wynieśli mnie ze żwirowni na łopatach. W baraku przeniesiony zostałem na ostatnią prycę, gdzie leżeli już tylko ci, którym rano za pomocą kija wkładanego do ust sprawdzano, czy jeszcze żyją. Jednak i ci, którzy jeszcze żyli, nie zaznali spokoju; musieli dalej pracować”.

Fragment relacji Zygmunta Chłopka, byłego więźnia Obozu Pracy Treblinka I
źródło: Muzeum Treblinka

“I lasted just over two months in the gravel pit. One afternoon, my fellow prisoners carried me out of the pit on shovels. In the barracks, I was placed on the last bunk – the one where only those lay who, in the morning, were checked for signs of life by having a stick placed in their mouths. But even those who were still alive were not given any rest; they were forced to keep working”.

Excerpt from the testimony of Zygmunt Chłopek, former prisoner of the Treblinka I Labour Camp
source: Treblinka Museum

Edward Sytko

źródło source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

„Dla zabawy gonili wycieńczonych więźniów po stromych skarpach żwirowni, urządzali na nich polowania, np. wzywali więźnia i kazali mu się zameldować słowami: „Ja nie chcę pracować”. Do tej wypowiedzi zmuszali więźnia, bijąc go kijami lub łopatami a następnie kopniakami spychali go ze skarpy. Pijani strażnicy organizowali z udziałem więźniów makabryczne zabawy, np. podpalali łuczywem genitalia, kazali bić się więźniom między sobą”.

Fragment relacji Edwarda Sytko, więźnia Obozu Pracy Treblinka I
źródło: Muzeum Treblinka

“For amusement, they chased exhausted prisoners up and down the steep slopes of the gravel pit, organising hunts for them. For example, they would call a prisoner and force him to report with the words, “I don’t want to work”. They made him say this by beating him with sticks or shovels, and then kicked him down the slope. Drunken guards organised macabre games involving prisoners – they would, for instance, set fire to prisoners’ genitals using torches or force them to fight one another”.

Excerpt from the testimony of Edward Sytko, prisoner of the Treblinka I Labour Camp
source: Treblinka Museum

PRZEDMIOTY ODNALEZIONE NA ŻWIROWNI

THE OBJECTS FOUND AT THE GRAVEL PIT

Szyna kolejowa
Sygnatura na szynie: Ю.Р.Д.М.О.Х. 96. (ЮЖНО-РУССКОЕ ДНЕПРОВСКОЕ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОЕ ОБЩЕСТВО
– Południowo-Rosyjskie Dnieprowskie Towarzystwo Metalurgiczne, październik 1896)

Rail track
Marking on the rail: Ю.Р.Д.М.О.Х. 96.
(South Russian Dnieper Metallurgical Company – October 1896)

 K. Flążyński
źródło | source: Muzeum Treblinka Treblinka Museum

Srebrna zawieszka w kształcie otwartej książki (okolice Żwirowni)

W górnej części widoczna litera „S”. Na dole litera „B”.

Po środku znajduje się księga z wygrawerowanym w języku hebrajskim napisem:

„Na pamiątkę dnia zaręczyn z moim ukochanym 22 Elul 5679”

(wg kalendarza gregoriańskiego 17 września 1919 r.).

Silver pendant in the shape of an open book

(vicinity of the Gravel Pit)

At the top, the letter “S” is visible; at the bottom, the letter “B”.

In the centre, there is a book with an engraving in Hebrew that reads:

“In memory of the day of engagement with my beloved, 22 Elul 5679”

(according to the Gregorian calendar, 17 September 1919).

📷 K. Kaczorowska

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Sztachetki łopaty

Shovel blade

📷 K. Kaczorowska

źródło | source:

Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Gwoździe mocujące szynę z podkładem kolejowym

Rail spikes with sleeper

📷 K. Flazyński

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Podkład kolejowy

Railway sleeper

📷 K. Flazyński

źródło | source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

MIEJSCE PAMIĘCI TREBLINKA

TREBLINKA MEMORIAL SITE

Plan Miejsca Pamięci Treblinka

Plan of the Treblinka Museum Area

opracował / developed by: K. Flążyński
 źródło / source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Miejsce Straceń
Execution Site

© I. R. Benedykciak
 źródło / source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Pozostałości po Obozie Pracy Treblinka I
(część więźniarska)
Remains of the Treblinka I Labour Camp
(prisoners' section)

© I. R. Benedykciak
 źródło / source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

LEGENDA

LEGEND

- Centralny pomnik Ofiar Obozu Zagłady w Treblince
Central Monument to the Memory of the Victims of the Extermination Camp
- Symboliczne miejsce kremacji
Symbolic Cremation Site
- Kamienie wyznaczające granice obozu
The Stones Marking the Boundary
- Symboliczna brama
Symbolic Gate
- Symboliczny tor
The Symbolic Railway Line
- Rampa
Platform
- Zapory przeciwczołgowe
Anti-tank Barriers
- Kamienie z nazwami państw
Stones with the Names of the Countries
- Masowe mogiły
Mass Graves
- Symboliczna wierzba
Symbolic Willow
- Tablice informacyjne
Information Board
- Las Korczakowski
The Korczak Forest

- Pomnik Ofiar Obozu Pracy w Treblince
Monument to the Memory of the Victims of the Labour Camp
- Pomnik upamiętniający zamordowanych Romów i Sinti
Monument to the Memory of the Murdered Roma and Sinti
- Symboliczne krzyże na masowych mogiłach
Symbolic Crosses on Mass Graves
- Kopicie
Mound
- Krzyż Hani Zaleskiej
Hania Zaleska's Cross
- Droga Śmierci
Death Road
- Oryginalne pozostałości po Obozie Pracy
Original Remains of the Labour Camp
- Stacje Drogi Krzyżowej
The Stations of the Cross
- Nasyp kolejowy
Embankment

- Muzeum
Museum
- Obiekt wystawienniczo-edukacyjny w budowie
Exhibition and educational facility under construction
- Bunkier
Bunker
- Las
Wooded Area
- Granice Muzeum
Boundaries of the Museum's Area
- Punkt informacyjny
Information Point
- Parking, miejsce odpoczynku
Car Park, Rest Area
- Punkt widokowy
View-point

Obóz Pracy Treblinka I
Treblinka I Labour Camp

Żwirownia
Gravel Pit

Współczesny widok na Żwirownię
Present-day view of the Gravel Pit

© K. Karczmarska
 źródło / source: Muzeum Treblinka | Treblinka Museum

Obecnie Miejsce Pamięci Treblinka to tereny po byłych niemieckich obozach: Obozie Zagłady Treblinka II (1942-1943), Obozie Pracy Treblinka I (1941-1944) oraz upamiętnienie Stacji Kolejowej we wsi Treblinka, Żwirownia, Czarna Droga i Miejsce Straceń.

Today, the Treblinka Memorial Site encompasses the grounds of the former German camps: the Treblinka II Extermination Camp (1942-1943), the Treblinka I Labour Camp (1941-1944), as well as commemorative areas at the former Railway Station in the village of Treblinka, the Gravel Pit, the Black Road, and the Execution Site.

Upamiętnienie Stacji Kolejowej
Commemoration of the Railway Station

© K. Flizyński
źródło / source: Muzeum Treblinka / Treblinka Museum

Stacja Kolejowa Treblinka Treblinka Railway Station

Czarna Droga | Black Road 2 km

Fragmenty Czarnej Drogi
Fragments of the Black Road

© K. Kaczorowska
źródło / source: Muzeum Treblinka / Treblinka Museum

Symboliczne upamiętnienie
Obozu Zagłady Treblinka II
Symbolic commemoration
of the Treblinka II Extermination Camp

© R. Benedykciuk
źródło / source: Muzeum Treblinka / Treblinka Museum

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAPHY

Relacje / Witness accounts:

Zygmunt Chłopek, Irena Jancewicz, Marian Kobyliński, Zdzisław Makowski, Edward Sypko
– relacje w zbiorach Muzeum Treblinka / accounts in the collections of the Treblinka Museum.

Publikacje / Publications:

Czarna Księga, red. [ed.] I. Erenburg, W. Grossman, Warszawa 2020;

Chodźko M., *Ucieczka z Trebłinki*, Montreal 2004;

Przewodnik po Miejscu Pamięci Trebłinka, red. [ed.] I. Flażyńska, A. Remiszewska, M. Samuel, Trebłinka 2024;

Różycki S., Michalski M., Kopówka E., *Obóz Pracy Trebłinka I. Metodyka integracji danych wieloźródłowych*, Warszawa – Trebłinka 2022;

Tołwiński P., Kopówka E., Samuel M., *Trebłinka Miejsce Pamięci*, Trebłinka 2024;

Trebłinka. Ślady zbrodni / Trebłinka. Traces of the Crime, red. [ed.] K. Flażyński, Trebłinka 2025.

ORGANIZATOR WYSTAWY / EXHIBITION ORGANIZER:

MUZEUM TREBLINKA. NIEMIECKI NAZISTOWSKI OBÓZ ZAGŁADY I OBÓZ PRACY (1941-1944) /
TREBLINKA MUSEUM. THE NAZI GERMAN EXTERMINATION CAMP AND THE LABOUR CAMP (1941-1944)

KURATOR WYSTAWY / EXHIBITION CURATOR: ANNA REMISZEWSKA

OPIEKA MERYTORYCZNA / CONTENT-RELATED SUPERVISION: DR EDWARD KOPÓWKA

TEKST / TEXT: ANNA REMISZEWSKA

TŁUMACZENIE / TRANSLATION: ANNA DĘBSKA, PAWEŁ MALISZEWSKI

OPRACOWANIE GRAFICZNE / GRAPHIC DESIGN: ARTUR KARPIŃSKI

FOTOGRAFIE / PHOTOGRAPHS BY:

RAFAŁ BENEDYKCIUK, KRZYSZTOF FLAŻYŃSKI, KATARZYNA KACZOROWSKA, PIOTR TOŁWIŃSKI

muzeumtreblinka.eu

MuzeumTreblinka

CZARNA DROGA I ŻWIROWNIA

W MIEJSCU PAMIĘCI TREBLINKA

**CZARNA DROGA
I ŻWIROWNIA
W MIEJSCU PAMIĘCI
TREBLINKA**

**THE BLACK ROAD
AND THE GRAVEL PIT
AT THE TREBLINKA
MEMORIAL SITE**

KATALOG WYSTAWY
EXHIBITION CATALOGUE

ISBN 978-83-972714-6-3

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Tmuzeum
Treblinka

MAZOWSZE.
serce Polski

Muzeum Treblinka jest jednostką organizacyjną
Samorządu Województwa Mazowieckiego